

پژوهشکده شورای نگهبان
گزارش استدلالی

نظرات استدلالی شورای نگهبان

در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی

**لایحه موافقتنامه همکاری اقتصادی و تجاری
بین دولت‌های ساحلی خزر**

پژوهشکده شورای نگهبان

باسمه تعالی

نظرات استدلالی شورای نگهبان

در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی

لایحه موافقتنامه همکاری اقتصادی و تجاری
بین دولت‌های ساحلی خزر

تاریخ تصویب: ۱۴۰۰/۰۸/۱۲

کد گزارش: ۱۴۰۱۰۴۱۵

تاریخ نظر شورای نگهبان: ۱۴۰۱/۰۲/۱۱

پرونده شورای نگهبان

لایحه موافقتنامه همکاری اقتصادی و تجاری بین دولت‌های ساحلی خزر درباره‌ی مصوبه

«لایحه موافقتنامه همکاری اقتصادی و تجاری بین دولت‌های ساحلی خزر»، بنا به پیشنهاد وزارت صنعت، معدن و تجارت در جلسه‌ی مورخ ۱۳۹۸/۱/۲۸ هیئت وزیران به تصویب رسید و برای طی تشریفات قانونی به مجلس شورای اسلامی ارسال شد. در مقدمه‌ی توجیهی این لایحه آمده است: «نظر به تمایل دولت‌های ساحلی دریای خزر به تحکیم روابط دوستانه و با توجه به نقش روابط اقتصادی و تجاری در تحکیم همکاری‌های منطقه‌ای و توسعه پایدار و تأمین منافع کشورها و به منظور تشویق و تسهیل گسترش همکاری‌های اقتصادی و تجاری میان کشورهای ساحلی دریای خزر، لایحه‌ی زیر برای طی تشریفات قانونی تقدیم می‌شود.»

مجلس شورای اسلامی این لایحه را جهت بررسی به صورت عادی به کمیسیون اقتصادی به عنوان کمیسیون اصلی ارسال کرد که کمیسیون مذکور، این لایحه را با اصلاحاتی در متن در جلسه‌ی مورخ ۱۴۰۰/۳/۴ به تصویب رساند و گزارش آن را به مجلس ارائه کرد. گزارش کمیسیون در تاریخ ۱۴۰۰/۸/۱۲ در صحن علنی مجلس مطرح و با اصلاحاتی به تصویب نمایندگان رسید و برای طی روند قانونی مذکور در اصل (۹۴) قانون اساسی، به موجب نامه‌ی شماره ۱۲۹/۴۰۲۱ مورخ ۱۴۰۱/۱/۲۴ به شورای نگهبان ارسال شد. شورای نگهبان با تشکیل جلسه در تاریخ ۱۴۰۱/۱/۳۰، این مصوبه را بررسی کرد و مفاد برخی از مواد آن را مغایر با موازین شرع و قانون اساسی دانست و نظر خود در این خصوص را طی نامه‌ی شماره ۱۰۲/۳۰۶۳۴ مورخ ۱۴۰۱/۲/۱۱ به مجلس شورای اسلامی اعلام کرد.

«نظرات استدلالی شورای نگهبان در خصوص لایحه موافقتنامه همکاری اقتصادی و تجاری بین دولت‌های ساحلی خزر»

ماده ۴-

طرف‌ها طبق قوانین دولت‌های خود استفاده مؤثر از منابع اقتصادی از جمله موارد زیر را ترغیب می‌نمایند:

(۱) ...

(۴) همکاری در زمینه اقتصاد دیجیتال؛

(۵) ...

▪ دیدگاه مغایرت

مجلس شورای اسلامی در جزء (۴) ماده‌ی حاضر، واژه‌ی غیرفارسی «دیجیتالی» که دارای معادل فارسی «رقومی» است را به کار برده است. در نتیجه ماده (۴) این موافقتنامه مغایر با اصل (۱۵) قانون اساسی است؛ چرا که وفق اصل پیش‌گفته، متون رسمی از جمله متن قوانین، باید با خط و زبان فارسی نگارش شود.

▪ نظر شورای نگهبان

۱- در جزء (۴) ماده (۴)، استفاده از واژه غیرفارسی «دیجیتالی»، مغایر اصل (۱۵) قانون اساسی شناخته شد.

***

ماده ۶-

به منظور اجرای این موافقتنامه طرف‌ها باید نهادهای صلاحیت‌دار زیر را منصوب نمایند:

از جمهوری آذربایجان- وزارت اقتصاد جمهوری آذربایجان؛

از جمهوری اسلامی ایران- وزارت صنعت، معدن و تجارت جمهوری

اسلامی ایران

...

در صورت انتصاب نهاد صلاحیت‌دار دیگر و یا تغییر عنوان آن، طرف‌ها امین را در این خصوص مطلع می‌نمایند که امین باید طرف‌های

دیگر را مطلع نماید.

ماده ۷-

مسائل مربوط به اجرای این موافقت‌نامه در چهارچوب دیدارهای وزرای نهادهای صلاحیت‌دار طرف‌ها که در زمان‌های مختلف در صورت نیاز برگزار می‌گردند، مورد بررسی قرار می‌گیرند.

...

■ توضیح تذکر

در مواد (۶) و (۷) این موافقت‌نامه، اشکالات ترجمه‌ای متعددی وجود دارد که شایسته است اصلاح شود: اولاً در ذیل ماده (۶) یعنی عبارت «در صورت انتصاب ... مطلع نماید»: عبارت «و یا» باید به «یا» اصلاح شود. همچنین واژه‌ی «آن» باید با عبارت «نهاد صلاحیت‌دار منصوب شده» جایگزین شود. به علاوه، کلمه‌ی «طرف‌ها» نیز به عبارت «طرف‌های مربوط» بازنویسی شود. ثانیاً در ماده (۷)، عبارت «در زمان‌های مختلف» زائد است و معادل چنین عبارتی در متن انگلیسی به کار نرفته است.

■ نظر شورای نگهبان

تذکر: - با توجه به اینکه ذیل ماده (۶) و ذکر عبارت «در زمان‌های مختلف» در ماده (۷)، از لحاظ ترجمه‌ای دقیق نیست، ترجمه این دو ماده اصلاح گردد.

* * *

ماده ۸-

هر طرف هزینه‌های مرتبط با اجرای این موافقت‌نامه را بنا به صلاح دید خود به عهده می‌گیرد، مگر آنکه در هر مورد خاص به گونه دیگری توافق شده باشد.

■ دیدگاه ابهام

مطابق ترجمه‌ی ذکر شده از ماده (۸) موافقت‌نامه، اطراف معاهده هزینه‌های مرتبط با اجرای آن را «بنا به صلاح دید خود» بر عهده می‌گیرند. این در حالی است که دقت در متن

انگلیسی کنوانسیون نشان می‌دهد عبارتی معادل «بنا به صلاح دید خود» در آن به کار نرفته است و بالعکس اطراف موافقت‌نامه را «ملزم» به پرداخت هزینه‌های اجرای آن کرده است. بنابراین با توجه به عدم سازگاری متن مذکور در ماده (۸) با متن اصلی انگلیسی معاهده، مقصود از عبارت «بنا به صلاح دید خود» موجد ابهام است.

▪ نظر شورای نگهبان

۲- ماده (۸)، با توجه به اینکه ذکر عبارت «بنا به صلاح دید خود» در این ماده، با متن انگلیسی معاهده سازگاری ندارد، ابهام دارد؛ پس از رفع ابهام اظهار نظر خواهد شد.